

Diginykytilan kartoitus

Digiosallisuutta rakentamaan!

Arki digittää
Honkalampi

Digiosallisuutta rakentamaan!

Digiosallisuus on osallisuutta digiyhteiskunnassamme. Se on ihmisen omien toiveiden ja tarpeiden mukaista digipalveluiden ja digilaitteiden hyödyntämistä omassa arjessa. Digi-arjessa on kuitenkin tekijöitä, joiden vuoksi yksilö ei voi, osaa tai halua omaksua digilaitteiden ja -palveluiden käyttöä osaksi arkipäiväänsä. Näiden tekijöiden kautta muodostuu digikuiluja, jotka luovat eriarvoisuutta ihmisten välille. Digiosallisuuden toteutuminen edellyttää esimerkiksi toimivia digilaitteita ja verkkoyhteyksiä. Pelkät tekniset välineet eivät kuitenkaan riitä. Osallistuminen digimaailmaan vaatii myös ajantasaista tietoa, digitaitoja ja digirohkeutta. Saavutettava, yleinen digituki on yksi keino kaventaa digikuiluja. Yleisen digituen rinnalle tarvitsemme kuitenkin arjen joustavaa digitukea. Se on tukea, jota saamme toimintaympäristöjemme ihmisiltä esimerkiksi työpaikoilla ja kotona.

Diginykytilan kartoitus on työväline, joka auttaa sinua arvioimaan yhteisösi valmiuksia ja kykyä tukea yhteisösi jäsenten digiosallisuuden ja -toimijuuden toteutumista. Kartoitus huomioi kaikki

yleisesti tunnistetut digikuilut eli tekijät, jotka luovat eriarvoisuutta ihmisten välille digiarjessa. Kartoitus jakautuu kolmeen tavoitealueeseen:

1. Digilaitteet ja verkkoyhteydet
2. Asenteet, arjen digituki ja digitaidot
3. Digin hyödyntämistavat ja vaikutukset

Kartoituksen avulla pystyt havaitsemaan kehittämistarpeita ja suuntaamaan toimenpiteitä yhteisösi digiosaamisen ja -osallisuuden edistämiseksi arjessa. Toivomme myös, että kartoituksen kysymykset antavat sinulle uusia ideoita digin hyödyntämiseen arjessa. Tavoitteemme on, että työvälineen avulla yhteisönne kyky huomioda ja tukea digiosallisuuden ja -toimijuuden toteutumista arjessa kasvaa.

Diginykytilan kartoitus on yhteiskehitetty yhdessä pilottiyhteisöjen kanssa Honkalampi-säätiön Arki digittää -hankkeen (2021–2024) Kutsu digi asumaan -toiminnassa. Kartoitusta voi hyödyntää kaikenlaisissa yhteisöissä digiosaamisen ja -osallisuuden edistämiseksi.

Saila Kosunen
Projektipäällikkö

Sari Pakkanen
Projektsuunnittelija

Sisällysluettelo

Digiosallisuutta rakentamaan!	2
-------------------------------------	---

Tärkeä tietää - diginykytilan kartoittaminen	4
--	---

Ohjeet kartoittajalle	5
-----------------------------	---

Selitteet	6
-----------------	---

Tavoitealue 1: Digilaitteet ja verkkoyhteydet	8
--	----------

Yhteisökäytössä olevat digilaitteet ja verkkoyhteydet	9
---	---

Toimijoiden omat digilaitteet ja verkkoyhteydet	11
---	----

Henkilöstön työkäytössä olevat digilaitteet ja verkkoyhteydet	12
---	----

Yhteisön digiohjeistukset	13
---------------------------------	----

Ohje osion tulosten tulkintaan	14
--------------------------------------	----

Digilaitteisiin ja verkkoyhteyksiin liittyvät havainnot ja jatkotoimenpiteet	16
--	----

Tavoitealue 2: Asenteet, arjen digituki ja digitaidot	18
--	-----------

Asenteet	19
----------------	----

Arjen digituki	19
----------------------	----

Digitaitoni -kysely	21
---------------------------	----

Ohje osion tulosten tulkintaan	23
--------------------------------------	----

Asenteisiin, arjen digitukeen ja digitaitoihin liittyvät havainnot ja jatkotoimenpiteet	24
---	----

Tavoitealue 3: Digin hyödyntämistavat ja vaikutukset	26
---	-----------

Digin hyödyntäminen arjessa	27
-----------------------------------	----

Yhteydenpito ja some	28
----------------------------	----

Digiosallisuuteni -kysely	29
---------------------------------	----

Digi osana yksilöllisiä ja yhteisöllisiä suunnitelmia	31
---	----

Ohje osion tulosten tulkintaan	32
--------------------------------------	----

Digin hyödyntämistapoihin ja vaikutuksiin liittyvät havainnot ja jatkotoimenpiteet	33
--	----

Ratkaisupankki — Ideoita kehittämisen tueksi	34
---	-----------

Digilaitteet ja verkkoyhteydet	34
--------------------------------------	----

Asenteet, arjen digituki ja digitaidot	36
--	----

Digin hyödyntämistavat ja vaikutukset	37
---	----

Idea edistyneille	38
-------------------------	----

Kuvatuettu materiaali	39
------------------------------------	-----------

Diginykytilan kartoitus	39
-------------------------------	----

Digitaitoni -kysely	40
---------------------------	----

Digiosallisuuteni -kysely	44
---------------------------------	----

Lähteet	47
----------------------	-----------

Tärkeä tietää - diginykytilan kartoittaminen

Kuka kartoituksen tekee?

Kartoituksen toteuttamisen päävastuun voi nimetä yhdelle henkilölle, mutta kartoitukseen osallistuvat kaikki yhteisön jäsenet.

Kenelle kartoitus on tarkoitettu?

Kartoitus on tarkoitettu kaikkien yhteisöjen käyttöön.

Asumis- ja vapaa-ajan yhteisöjen lisäksi sitä voi hyödyntää esimerkiksi osallisuutta ja työllistymistä edistävissä toiminnoissa.

Kartoitusta kannattaa hyödyntää myös digiosallisuutta edistävissä hankkeissa. Työväline auttaa määrittämään alkutilanteen ja tekee näkyväksi työskentelyn aikana tapahtuneet muutokset.

Mitä tietoa diginykytilan kartoittaminen antaa ja mitä hyötyä siitä on?

Diginykytilan kartoituksen avulla saat tietoa esimerkiksi:

- yhteisön digiteknisestä valmiudesta (verkkoyhteydet, digilaitteet)
- yhteisön jäsenten digitaidoista ja digikuiluista

- yhteisön jäsenten toiveista ja tarpeista
- arjessa annettavan digituen määrästä ja tarpeesta sekä
- yhteisön kyvystä hyödyntää digisisältöjä osana arjen toimintaa.

Kartoitus auttaa sinua ymmärtämään nykytilanteen, tunnistamaan kehityskohteet sekä tukee koulutustarpeiden ja toimintastrategian suunnittelussa. Tämä puolestaan voi johtaa parempaan asiakaskokemukseen ja edistää yhteisösi jäsenten digiosallisuuden toteutumista arjessa. Diginykytilan kartoittaminen ja kehittäminen ovat näyttö siitä, että toiminnassanne kiinnitetään huomiota yhteisön jäsenten yhdenvertaiseen oikeuteen olla digiosallisia.

Miten usein kartoitus tehdään?

Kartoitus päivitetään säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa.

Suosituks

Suosittelimme, että kartoituksen tulokset ja tavoitealueet kirjataan osaksi yhteisön vuosittaista toimintasuunnitelmaa. Lisäksi kartoituksen tulokset kannattaa sisällyttää uuden työntekijän perehdytykseen. Tällä tavoin digiosallisuutta edistävät tavoitteet ja toimenpiteet ovat uuden työntekijän tiedossa heti työsuhteen alusta alkaen.

Ohjeet kartoittajalle

Hienoa, että otat työvälineen käyttöösi. Jokainen tavoitealue sisältää kartoittajalle suunnattuja huomioita ja lisäohjeita. Tutustu kartoituksen sisältöihin huolellisesti etukäteen.

Ennen kartoitusta

Miettikää aluksi, millaisia asioita haluatte kartoituksen avulla selvittää? Mikä on tavoitteenne? Kartoitusta on mahdollisuus hyödyntää yhteisön diginykytilan kokonaisarvion lisäksi kohdennetusti. Tavoitteenne voi esimerkiksi olla:

- yhteisön digiteknisen valmiuden (verkkoyhteydet, digilaitteet) arviointi
- arjessa annettavan digituen määrän ja tapojen selvittäminen
- yhteisön jäsenten yksilöllisten digitavoitteiden selvittäminen.

Kun tavoitteenne on selvillä, jaa ymmärrettävää tietoa yhteisöllesi kartoituksen tarkoituksesta. Valmiin kuvitetun tukimateriaalin kartoituksesta kertomiseen löydät sivulta [🔗 39](#).

Kokonaisvaltainen diginykytilan kartoitus kannattaa tehdä osissa. Sovi yhteisön jäsenten kanssa mahdollisimman monelle sopivat kartoitusajankohdat. Tiedota ja muistuta osallistujia ajankohdista näkyvästi esimerkiksi ilmoitustaululla.

Kartoituksen aikana

Kertaa aluksi osallistujille, mikä diginykytilan kartoitus on ja miksi se toteutetaan. Kannusta jokaista vastaamaan kysymyksiin rehellisesti, omien tuntemusten mukaan. Muista kertoa, että kartoituksen kysymyksiin ei ole oikeita tai väärä vastauksia.

Toteuta kartoitus haastatellen. Etene yksi kysymys kerrallaan. Kirjaa keskustelun avainasiat itsellesi ylös.

Tarjoa osallistujille aktiivisesti tukea. Selvennä kysymyksiä tarvittaessa esimerkiksi kuvien avulla.

Laske lopuksi yhteen jokaisen osion pistemäärä ja merkitse kokonaispistemäärä ylös. Siirry tämän jälkeen kirjaamaan osioon liittyviä positiivisia huomioita ja kehittämishuomioita tarkemmin.

Kartoituksen jälkeen

Tee yhteenveto vastauksista. Tulokset muodostuvat jokaisessa osiossa kokonaispistemäärän sekä kartoittajan tulkinnan kautta.

Esitle kartoituksen tulokset koko yhteisölle. Ideoikaa tämän jälkeen yhdessä, millaisia digitavoitteita haluatte asettaa tulevaisuuteen. Esimerkkejä ja ideoita kartoituksen eri osa-alueiden kehittämiseen löydät kohdasta: [🔗 Ratkaisupankki - Ideoita kehittämisen tueksi](#).

Selitteet

Yhteisö

Yhteisöllä tarkoitamme esimerkiksi asumisyhteisöä, toimintakeskusta tai harrastusryhmää.

Henkilöstö

Henkilöstöllä tarkoitamme yhteisössä työskenteleviä henkilöitä esimerkiksi asumisen ohjaajia, päivätoiminnan ohjaajia, opettajia tai harrasteryhmän vetäjiä.

Toimija

Toimija on yhteisön jäsen. Hän voi olla esimerkiksi asumispalveluiden käyttäjä, toimintakeskuksen asiakas tai harrastaja.

Positiiviset huomiot

Positiiviset huomiot ovat kartoittajan huomioita asioista, jotka tukevat yhteisön jäsenten digiosallisuutta.

Kehittämishuomiot

Kehittämishuomiot ovat kartoittajan huomioita asioista, jotka estävät yhteisön jäsenten digiosallisuuden toteutumista.

Jatkotoimenpiteet ja niiden aikataulu

Jatkotoimenpiteet ovat kartoittajan ja yhteisön yhteisiä ehdotuksia siitä, millaisen toiminnan avulla yhteisön diginykytilaa voidaan kehittää eteenpäin. Huomioithan, että tämä osio täydennetään vasta kun kartoituksen tulokset on esitelty koko yhteisölle ja jatkotoimenpiteistä on sovittu yhteisesti.

Kartoituksen pisteytys

Kartoitus sisältää kysymyksiä, joihin vastataan kyllä tai ei. KYLLÄ-vastauksesta saa yhden (1) pisteen ja EI-vastauksesta saa nolla (0) pistettä. Pisteet lasketaan yhteen kartoituksessa olevien ohjeiden mukaisesti.

Pistemäärät osoittavat, mihin osa-alueisiin tulee kiinnittää tarkemmin huomiota jatkotoimenpiteitä suunniteltaessa. Korkeat pisteet tarkoittavat sitä, että digiosallisuus huomioituu hyvin kyseisessä osiossa. Matalat pisteet tarkoittavat sitä, että kyseisen osion kehittämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

”Mahtava nähdä innostumista ja onnistumisen iloa. Ja miten paljon monella on sellaisia digitaitoja, joista en ole tiennyt. Tämä on ollut sellaista toimintaa, johon ei ole tarvinnut houkutella mukaan.”

Tavoitealue 1: Digilaitteet ja verkkoyhteydet

Ilman digilaitteita ja toimivia verkkoyhteyksiä ihminen on digikuilussa. Toimivat digilaitteet ja verkkoyhteydet mahdollistavat pääsyn digisisältöihin kuten verkkosivustoille ja erilaisiin digipalveluihin. Yhteisön yhteiskäytössä olevien digilaitteiden avulla myös sellaiset toimijat, joilla ei ole omia laitteita, pääsevät tutustumaan digimaailmaan ja sen sisältöihin.

Digimaailmaan tutustumisella on suuri merkitys digiosallisuuden muodostumisessa. Kun ihminen saa kokemuksia ja tietoa tarjolla olevista mahdollisuuksista, hän voi tehdä juuri itseään kiinnostavia valintoja esimerkiksi sisällön suhteen.

Tässä tavoitealueessa kartoitetaan:

- Yhteisökäytössä olevat digilaitteet ja verkkoyhteydet
- Toimijoiden omat digilaitteet ja verkkoyhteydet
- Henkilöstön käytössä olevat digilaitteet ja verkkoyhteydet
- Yhteisön digiohjeistukset

Huomioitavaa kartoittajalle

Voit tehdä yhteisökäytössä olevien digilaitteiden ja verkkoyhteyksien kartoittamisen jo ennakoon.

Kartoituksen tekemisen yhteydessä on kuitenkin tärkeä käydä yhdessä yhteisön jäsenten kanssa läpi myös tämän osion tulokset.

Yhteisökäytössä olevat digilaitteet ja verkkoyhteydet

Digilaite (älypuhelin, älytelevisio, tietokoneet, tabletit, pelikonsolit)	Laitteen ikä alle viisi vuotta
	Kyllä ☒
Osion pisteet	

Lisäohje kartoittajalle

Digilaitteiden käyttöikäsuositukset vaihtelevat. Digilaitteen keskiarvoinen käyttöikä on kuitenkin noin viisi vuotta. Jos yhteisöllä on käytössä yli viisi vuotta vanhoja digilaitteita, keskustelkaa tarkemmin käyttöön liittyvistä mahdollisista pulmista. Pulmia voi esimerkiksi olla:

- laitteen hitaus
- akun kesto
- päivitysten puute
- yhteensopivuusongelmat.

Suhteuta tulosten tulkinnessa tämän osion pisteet yhteisön kokoon. Jos yhteisössä on esimerkiksi 10 jäsentä ja kaksi yhteisökäytössä olevaa digilaitetta, tulos on 2/10.

Yhteisökäytössä olevat verkkoyhteydet ja arvio niiden toimivuudesta	Kyllä ☒	Ei ☐
Avoin verkkoyhteys toimijoiden käytössä		
Verkkoyhteys on toimiva (nopeus ja verkon vakaus)		
Yhteisökäytössä olevista digilaitteista huolehtiminen	Kyllä ☒	Ei ☐
Laitteet päivitetään säännöllisesti		
Laitteet ladataan säännöllisesti		
Käyttämättömät sovellukset poistetaan		
Sovellukset ja ohjelmat päivitetään säännöllisesti		
Tarpeettomat videot ja kuvat poistetaan		
Laitteen tietoturva on kunnossa (viruksentorjunta)		
Laitteiden ulkopinnat puhdistetaan säännöllisesti		
Laitteet on suojattu (panssarilasit, suojakuoret)		
Yhteisökäyttöön tarkoitetut digilaitteet ovat kaikkien saatavilla		
Laitteiden itsenäistä käyttöä on tuettu ymmärrettävien ohjeiden avulla		
Yhteisön kokemus yhteisökäyttöön tarkoitetuista digilaitteista	Kyllä ☒	Ei ☐
Yhteisökäytössä olevia digilaitteita on riittävästi tarjolla		
Osion pisteet / 13		

Toimijoiden omat digilaitteet ja verkkoyhteydet

	Kyllä ☒	Ei ☐
Onko jokaisella toimijalla oma digilaite?		
Onko jokaisella toimijalla toimiva verkkoyhteys omassa laitteessa?		
! Mikäli vastasit ei, kirjaa seuraavat asiat:	Määrä	Toimijoiden määrä
Kuinka monella toimijalla on oma digilaite?		
Kuinka monella toimijalla on oma verkkoyhteys?		
Osion pisteet / 2		

Lisäohje kartoittajalle

Huomioithan, että tästä osuudesta saa pisteitä, vain mikäli kaikilla yhteisön jäsenillä on käytössään digilaite ja toimiva verkkoyhteys.

On kuitenkin tärkeää tietää, kuinka monella yhteisön jäsenistä on käytössä digiosallisuuden toteutumisen kannalta keskeinen välineistö.

Keskustelkaa myös siitä, ovatko käytössä olevat digilaitteet ja verkkoyhteydet toimivia. Kirjaa ylös tärkeimmät havainnot.

Henkilöstön työkäytössä olevat digilaitteet ja verkkoyhteydet

Digilaite (älypuhelin, tietokoneet, tabletit)	Ikä alle viisi vuotta	Nettiyhteys
	Kyllä ☐	Kyllä ☐
Osion pisteet		

Lisäohje kartoittajalle

Suhteuta tulosten tulkinnassa tämän osion pisteet henkilöstön kokoon. Jos henkilöstöön kuuluu esimerkiksi kahdeksan (8) jäsentä, joiden käytössä on kolme alle viisi vuotta vanhaa digilaitetta toimivalla verkkoyhteydellä, tulos on 3/8.

Mikäli laitteista yksi on yli viisi vuotta vanha tai nettiyhteydetön, tulos on 2/8.

Henkilöstön käyttöön tarkoitettujen digilaitteiden sisällön hallinta	Kyllä ☒	Ei ☐
Saako työntekijä ladata tarvitsemiaan sovelluksia työkäyttöön tarkoitettulle älylaitteelle itsenäisesti?		
Saako työntekijä ladata tarvitsemiaan ohjelmistoja työtietokoneelle itsenäisesti?		
Osion pisteet / 2		

Yhteisön digiohjeistukset

Organisaation tai yhteisön yleiset ohjeet		Kyllä ☐	Ei ☐
Onko digiosallisuuden tukeminen kirjattu henkilöstön työnkuvauksiin osana työtä?			
Onko henkilöstöllä selkeät ohjeet siihen, mitä sovelluksia on sallittua käyttää työssä?			
Onko henkilöstön mahdollista ja sallittua jakaa tarvittaessa nettiyhteyttä omalta työlaitteelta toimijan laitteeseen?			
Onko yhteisöllä selkeät ohjeet sosiaalisen median käyttämiseen?			
Osion pisteet / 4			
Kokonaispisteet:	/ 21		
Suhteutetut osiot:	Yhteisökäytössä oleva digilaitteet	Toimijoiden omat digilaitteet	Henkilöstön käytössä olevat digilaitteet

Ohje osion tulosten tulkintaan

Tuloksien tulkinnassa sinun (kartoittajan) on tärkeä suhteuttaa yhteisön koko (ihmisten määrä) toimivien digilaitteiden määrään. Osiot, joissa suhteutus tulee tehdä ovat:

- yhteisökäytössä olevat digilaitteet
- toimijoiden omat digilaitteet
- henkilöstön käytössä olevat digilaitteet.

Muissa osioissa voit laskea pelkät pisteet yhteen.

Miten tuloksia tulkitaan? – esimerkkitalanteita

Esimerkkitalanne – Yhteisökäytössä olevat digilaitteet

10 henkilön yhteisö alkaa harjoittelemaan uuden verkkopalvelun käyttöä. Yhteisöllä on käytössään kaksi toimivaa digilaitetta. Yhteisön jäsenillä ei ole omia laitteita käytössä. Onko digilaitteiston määrä riittävä? Miten tilanne tulkitaan?

Vastaus: Tässä tapauksessa digilaitteiden määrä ei ole riittävä suhteessa yhteisön tarpeisiin. Digitaalisten harjoittelujen yhteisöllisessä on kahdella älylaitteella haastavaa. Tilanne muuttuu, mikäli esimerkiksi osalla yhteisön jäsenistä on käytössään myös omia digilaitteita harjoitteluun.

Esimerkkitalanne – Toimijoiden omat digilaitteet

Yhteisössä on kuusi (6) toimijaa. Viidellä toimijalla on oma digilaitte, joka on alle viisi vuotta vanha. Jokaisella toimijalla on oma verkkoyhteys. Haastattelussa käy ilmi, että kahdella toimijalla on rajattu nettiyhteys (prepaid-liittymä), jonka vuoksi netti ei aina toimi. Lisäksi yhdellä toimijoista netti on todella hidas. Miten tämä tilanne tulkitaan?

Vastaus: Tässä tapauksessa viidellä toimijalla kuudesta (5/6) on toimiva digilaitte, mutta vain kahdella kuudesta (2/6) toimiva verkkoyhteys. Näin ollen 2/6 yhteisön jäsenistä voidaan katsoa olevan digiteknisesti mahdollisuus osallistua ja toimia digimaailmassa.

”Me ollaan lähdetty nyt rohkeammin
kokeilemaan. Ei se laite mee siitä
sekaisin!”

Digilaitteisiin ja verkkoyhteyksiin liittyvät havainnot ja jatkotoimenpiteet

Positiiviset huomiot

Kehittämishuomiot

Jatkotoimenpiteet ja niiden aikataulus

”Digiasioista puhumisesta on tullut nyt osa meidän arkea. Me ollaan esimerkiksi juteltu siitä, miten tärkeää on se, että myös digimaailmassa meitä jokaista kohdellaan hyvin. Ja, että miten me toimitaan, jos tulee pulmia.”

Tavoitealue 2: Asenteet, arjen digituki ja digitaidot

Ilman digitaitoja ihminen on digikuilussa. On tärkeä muistaa, että digitaidot vaikuttavat vahvasti henkilökohtaisen arkemme sujuvuuteen ja ovat keskeisiä myös työelämässä.

Uusien digitaitojen oppiminen kuuluu meille jokaiselle. Digitaalisten harjoittelulla mahdollistetaan digipalveluihin tutustuminen ja niiden käyttäminen. Digimaailma voi tuoda toimijoille aivan uusia mielenkiinnon kohteita ja sisältöjä elämään. Digisisältöjen hyödyntäminen tuo myös henkilöstölle uusia työvälineitä työn tueksi.

Digitaitojen oppiminen edellyttää oppijalta myönteistä asennetta ja halua oppia uutta. Tämän vuoksi on tärkeä tarkastella omia asenteita ja tunnistaa niiden vaikutus digiosallisuuden toteutumisessa. Asenteemme vaikuttavat usein myös toimintaamme.

Tässä tavoitealueessa kartoitetaan:

- Asenteet
- Arjen digituki
- Digitaidot

Huomioitavaa kartoittajalle

Tässä tavoitealueessa osa kysymyksistä on suunnattu koko yhteisölle, osa henkilöstölle ja osa toimijoille. Voit esimerkiksi kartoittaa henkilöstön kokemukset digituesta erikseen. Muista kuitenkin jakaa tieto tuloksista koko yhteisölle.

Käytä aikaa digituen kokemuksista keskustelemiseen. Mistä kaikkialta muualta digitukea saadaan ja kuinka paljon tietoa erilaisista digituen antajista yhteisön jäsenillä on?

Pisteiden laskeminen: Kartoitukseen kootaan yhteisön yhteistulos. Merkitse sarakkeisiin kuinka moni vastasi kyllä ja kuinka moni ei. Mikäli enemmistö vastaa kyllä, kysymyksestä saa pisteen. Muista kuitenkin huomioida esiin tulleet erot tuloksia tulkitessasi.

Vinkki!

Voit tulostaa tästä osiosta Digitaitoni -kyselyn jokaiselle kartoitukseen osallistuvalla itsenäisesti tai tuetusti täytettäväksi. Kuvatuetun kyselyn löydät [sivulta 40](#)

Asenteet

Haluan oppia hyödyntämään digilaitteita ja digipalveluita nykyistä enemmän arjessani?	Kyllä ☒	Henkilöiden määrä yht.
Toimijat		
Henkilöstö		
Osion pisteet		

Lisäohje kartoittajalle

Voit kartoittaa tämän osion esimerkiksi KYLLÄ ja EI äänestyslappujen avulla. Pohtikaa yhdessä, onko asenteissa eroavaisuuksia ja mistä ne mahdollisesti johtuvat. Muista eritellä tulokseen henkilöstön ja toimijoiden näkemykset.

Tulosten tulkinnassa suhteuta tämän osion pisteet yhteisön jäsenten kokonaismäärään.

Esimerkki: Yhteisön koko 20 jäsentä. 15 heistä haluaa oppia hyödyntämään digilaitteita ja -palveluita nykyistä enemmän. Osion pisteet 15/20.

Arjen digituki

Henkilöstön arvio organisaation tarjoamasta digituesta	Kyllä ☒	Ei ☐
Organisaatio tarjoaa henkilöstölle digiaiheisia koulutuksia		
Henkilöstöllä on käytettävissä tietoteknistä tukea (IT-tuki) organisaation puolesta		
Henkilöstö voi käyttää työaikaa digiasioden opetteluun		

Henkilöstön kokemus omasta digituen tarpeesta		Tukea kaipaavien määrä	Henkilöstön kokonais- määrä
Kuinka moni henkilöstöstä kokee tarvitsevänsa tukea digiasioissa?			
Henkilöstön huomioiden arjen digituesta		Kyllä ☒	Ei ☐
Annetaanko digitukea toimijoille?			
Haetaanko toimijoille digitukea yhteisön ulkopuolelta? Mistä?			
Saako henkilöstö digitukea toimijoilta?			
Digituen muodot	Yksilö	Ryhmä	Etä
Millaista digitukea yhteisössä on mahdollista saada?			

Toimijoiden kokemus saatavilla olevasta digituesta		Kyllä ☒	Ei ☐
Harjoitteletko digilaitteiden käyttöä yhdessä henkilöstön kanssa?			
Tutustutko henkilöstön kanssa netin sisältöihin ja sovelluksiin?			
Saatko henkilöstöltä apua digipulmiin silloin, kun sitä tarvitset?			
Keskusteletteko digiasioista yhteisössäsi?			
Keskusteletteko digiasioista ystävien kanssa?			
Saatko digitukea yhteisön ulkopuolelta? Mistä?			
Osion pisteet		/ 15	

Digitaitoni -kysely

Lisäohje kartoittajalle

Osion tarkoitus on kartoittaa jokaisen oma kokemus digitaidoista. Voit toteuttaa osion myös yksilöhaastatteluina. Digitaitoni -kysely sopii myös osaksi yksilöllisiä suunnitelmia tai liitteeksi palvelusuunnitelmapalaveriin.

Pisteiden laskeminen: Kartoitukseen kootaan yhteisön yhteistulos. Merkitse sarakkeisiin kuinka moni vastasi kyllä ja kuinka moni ei. Mikäli enemmistö on vastannut kyllä, kysymyksestä saa pisteen. Muista kuitenkin huomioida esiin tulleet erot tuloksia tulkitessasi.

Esimerkki: Yhteisön koko 20 henkilöä. 16 vastaa osaavansa käynnistää ja sammuttaa itselleen tutun digilaitteen. Kartoitukseen merkittävä tulos: Kyllä 16/ Ei 4. Enemmistö vastasi kyllä, joten kysymyksestä saa 1 pisteen.

Digitaitoni	Kyllä ☒	Ei ☐
Osaan käynnistää ja sammuttaa minulle tutun digilaitteen		
Osaan siirtää tietoa kuten esimerkiksi kuvia ja videoita digilaitteelta toiselle		
Osaan etsiä itselleni hyödyllistä tietoa netistä		
Osaan käyttää sähköpostia		
Osaan käyttää erilaisia sosiaalisen median palveluita (Esimerkiksi Facebook, WhatsApp, YouTube, Instagram.)		
Osaan käyttäytyä netissä hyvien tapojen mukaisesti ja turvallisesti		
Osaan käyttää itselleni tarpeellisia helppokäyttötoimintoja (Esimerkiksi näytön sisällön suurentamista tai puheohjausta.)		
Osaan käyttää vahvaa tunnistautumistapaa (Esimerkiksi verkkopankkitunnuksia tai mobiilivarmennetta.)		
Osaan estää pääsyn digilaitteelleni ulkopuolisilta henkilöiltä (Esimerkiksi numerokoodin tai kasvojentunnistuksen avulla.)		

Kokemukseni omista digitaidoista ja tarjolla olevasta digiavusta		Kyllä ☒	Ei ☐
Minulla on mielestäni riittävät digitaidot			
Haluan harjoitella ja oppia uusia digitaitoja			
Saan riittävästi apua digipalveluiden käyttöön			
Kokemukseni digimaailman turvallisuudesta		Kyllä ☒	Ei ☐
Osaan huolehtia omasta turvallisuudestani netissä			
Digipalvelut ovat mielestäni luotettavia			
Tiedän mistä saan apua, jos tulen huijatuksi netissä			
Osion pisteet			
Kokonaispisteet:	/ 30		
Suhteutetut osiot:	Asenteet	Henkilöstön kokemus omasta digituen tarpeesta	

Ohje osion tulosten tulkintaan

Tuloksien tulkinnassa sinun (kartoittajan) on tärkeä suhteuttaa saadut tulokset yhteisössä toimivien ihmisten määrään. Osiot, joissa suhteutus tulee tehdä ovat:

- asenteet
- henkilöstön kokemus omasta digituen tarpeesta.

Miten tuloksia tulkitaan? – esimerkkitalanteita

Esimerkkitalanne – Asteet

20 henkilön yhteisö, joista seitsemän (7) kuuluu henkilöstöön ja 13 toimijoihin. Henkilöstöstä kuusi (6) ja toimijoista kolme (3) haluaa oppia hyödyntämään digiä entistä paremmin osana arkeaan. Miten tilanne tulkitaan?

Vastaus: Tässä tapauksessa kartoittajan on tärkeä selvittää tarkemmin, mistä toimijoiden innottomuus digiasioita kohtaan johtuu. Onko kyse digipelokkuudesta vai valinnasta? Selvitys on tärkeää myös siinä tapauksessa, mikäli kaikki vastaavat kyllä. Silloin kartoittajan on mahdollista saada selville yksilöllisiä syitä, joiden vuoksi digiasioihin tutustuminen koetaan tärkeäksi.

Esimerkkitalanne – Henkilöstön kokemus omasta digituen tarpeesta

Henkilöstöön kuuluu seitsemän (7) ihmistä, joista kolme (3) kokee tarvitsevansa lisää tukea digiasioissa. Tässä tapauksessa on tärkeä pyrkiä selvittämään millaiset digiasiat tuottavat eniten pulmia. Kartoittajan kannattaa kiinnittää huomiota myös siihen, tulevatko vastaavat tuen tarpeet esiin myös yksilöllisissä Digitaitoni- ja Digiosallisuuteni -kyselyissä.

Esimerkkitalanne – Digitaitoni

Yksilöllisistä Digitaitoni -kyselyissä havaitaan, että ammattihenkilöillä on haasteita sosiaalisen median käytössä, mutta toimijoilta löytyy osaamista kyseiseen taitoalueeseen. Miten tämän tilanne tulkitaan?

Vastaus: Tässä tapauksessa kartoittaja pohtii yhdessä yhteisön kanssa keinoja siihen, millä tavoin osaamista saadaan jaettava yhteisössä eteenpäin.

Asenteisiin, arjen digitukeen ja digitaitoihin liittyvät havainnot ja jatkotoimenpiteet

Positiiviset huomiot

Kehittämishuomiot

Jatkotoimenpiteet ja niiden aikataulutus

”Me keskustellaan enemmän digiasioista ja kokeillaan, miten erilaiset digilaitteet toimivat. Tarjotaan toimijoille mahdollisuuksia tutustua erilaisiin digisisältöihin ja löytää juuri itseään kiinnostavia juttuja. Tämä on vienyt meidän arjen digiä yksilöllisempään suuntaan.”

Tavoitealue 3: Digin hyödyntämistavat ja vaikutukset

Jokaisen ihmisen digiosallisuus ja -toimijuus on erilainen ja se muodostuu yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Tämän vuoksi on tärkeää selvittää, millaiset sisällöt yksilö kokee kiinnostaviksi ja itselleen hyödylliseksi.

Digitaalisuuden merkittävimpiä hyötyjä ovat erilaiset yhteydenpitotavat. Niiden avulla on mahdollista tukea sosiaalisten suhteiden ylläpitämistä ja uusien ystävyysuhteiden rakentumista. Esimerkiksi sosiaalinen media eli some on tärkeä väline yhteydenpitoon, tiedonsaantiin, osallistumiseen ja vaikuttamiseen.

Yhteisöarjessa digiosallisuuden tukeminen edellyttää dokumentointia. Esimerkiksi yksilöllisiin suunnitelmiin kirjatut digitavoitteet ohjaavat arjen toimintaa. Yhteisöllisiin toimintasuunnitelmiin kirjatut digitavoitteet puolestaan mahdollistavat henkilöstölle työskentelyn säännöllisen seurannan ja arvioinnin.

Tässä osiossa selvitetään yhteisön tapoja hyödyntää ja huomioida digin tuomia mahdollisuuksia arjessa. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteydenpitoon ja vuorovaikutukseen. Lisäksi osiossa selvitetään jokaisen henkilökohtainen kokemus omasta digiosallisuudesta. Osion lopussa tarkastellaan myös yksilöllisten digitavoitteiden huomioimista suunnitelmallisella tasolla.

Tässä tavoitealueessa kartoitetaan:

- Digin hyödyntäminen arjessa
- Yhteydenpidon tavat
- Digiosallisuus
- Digi osana yksilöllisiä ja yhteisöllisiä suunnitelmia

Huomioitavaa kartoittajalle

Keskustelkaa yhdessä tarkemmin esimerkiksi siitä, millaiset digin hyödyntämistavat kiinnostavat yhteisön jäseniä eniten. Kiinnitä huomiota siihen, miten tuttuja erilaiset digin hyödyntämistavat yhteisölle ovat. Mikäli esimerkiksi huomaat, että yhteisö tarvitsee lisää tietoa erilaisista digimaailman mahdollisuuksista, kirjaa se kehittämisehdotuksiin.

Vinkki!

Voit tulostaa tästä osiosta Digiosallisuuteni -kyselyn jokaiselle kartoitukseen osallistuvalle itsenäisesti tai tuetusti täytettäväksi. Muista kuitenkin jakaa tieto kokonaistuloksista koko yhteisölle.

Digin hyödyntäminen arjessa

Lisäohje kartoittajalle

Tämän osion tarkoitus on selvittää, miten digiä hyödynnetään yhdessä yhteisötasolla.

Esimerkki: Yhteisö on varannut yhdessä matkaliput netistä retkikohteeseen. Yhteisö tutustuu retkikohteeseen jo ennakoon netin kautta.

Tässä tapauksessa digiä on hyödynnetty matkustamiseen, tiedonhakuun ja ennakkointiin.

Pisteiden laskeminen: Merkitse sarakkeisiin kuinka moni äänesti kyllä ja kuinka moni ei. Mikäli enemmistö on vastannut kyllä, kysymyksestä saa pisteen. Muista kuitenkin huomioida esiin tulleet erot tuloksia tulkitessasi.

Digin hyödyntäminen yhteisön arjessa	Kyllä ☐	Ei ☐
Etätoimintaan osallistuminen		
Ostosten suunnittelu/tekeminen yhdessä		
Viihde (musiikki, elokuvat)		
Virtuaalimatkailu		
Sähköiset ajanvaraukset		
Tiedonhaku		
Matkustaminen (liput, taksit, bussit)		
Sosiaalisen median käyttäminen		
Pelaaminen		
Ohjeiden hakeminen (käsityöt, reseptit)		

Digin hyödyntäminen yhteisön arjessa	Kyllä ☒	Ei ☐
Luovat toiminnot (maalauk, piirtäminen, säveltäminen)		
Kuvaaminen, videointi		
Karttapalvelut ja reittihaku		
Liikunta		
Palautteet ja vaikuttaminen		
Ajankohtaisten asioiden seuraaminen		
Ennakointi (uusiin paikkoihin tai asioihin tutustuminen)		
Tapaamiset		
Digitaaliset päiväohjelmat		
Oppiminen		
Rentoutuminen		
Osion pisteet / 21		

Yhteydenpito ja some

Yhteisöllinen yhteydenpito	Kyllä ☒	Ei ☐
Pidämme yhteyttä toisiin yhteisöihin		
Käytämme yhteydenpidossa videopuheluita tai pikaviestisovelluksia. (Mikäli vastaus on kyllä, kirjatkaa ylös mitä yhteydenpidon välineitä käytätte.)		
Lähetämme yhdessä sähköposteja		

Some arjessa		
Yhteisökäytössä olevat somekanavat		
Tarkennus: Tällä tarkoitetaan somekanavia, joissa julkaistaan yhteisön asioita ja arkea. Onko sometili julkinen vai yksityinen?		
Somen yhteisöllinen käyttö	Kyllä ☒	Ei ☐
Kirjoitamme yhdessä kommentteja		
Teemme yhdessä julkaisuja		
Seuraamme säännöllisesti toisten kuulumisia somesta		
Lähetämme yksityisviestejä toisille		
Etsimme yhdessä kiinnostavia seurattavia		
Osion pisteet	/ 8	

Digiosallisuuteni -kysely

Lisäohje kartoittajalle

Osion tarkoitus on kartoittaa jokaisen oma kokemus digiosallisuudesta. Voit toteuttaa osion myös yksilöhaastatteluina. Digiosallisuuteni -kysely sopii myös osaksi yksilöllisiä suunnitelmia tai liitteeksi palvelusuunnitelmapalaveriin.

Pisteiden laskeminen: Kartoitukseen kootaan yhteisön yhteistulos. Merkitse sarakkeisiin kuinka moni vastasi kyllä ja kuinka moni ei. Mikäli enemmistö on vastannut kyllä, kysymyksestä saa pisteen. Muista kuitenkin huomioida esiin tulleet erot tuloksia tulkitessasi.

Esimerkki: Yhteisön koko on 20 henkilöä. 14 vastaa saavansa digilaitteista ja digipalveluista hyötyä ja apua omaan arkeensa. Kartoitukseen merkittävä tulos: Kyllä 14 / Ei 6. Enemmistö vastasi kyllä, joten kysymyksestä saa 1 pisteen.

Osio on mahdollista eriyttää niin, että toimijoilla ja henkilöstöllä on oma kokonaistulos. Valmiin kuvatuetun materiaalin löydät tämän kartoituksen [@ sivulta 44.](#)

Digilaitteet ja nettiyhteys	Kyllä ☒	Ei ☐
Minulla on käytössä tarvitsemani digilaitteet (Digilaitteita ovat esimerkiksi älypuhelin, tabletti tai tietokone.)		
Minulla on käytettävissä toimiva nettiyhteys		
Digipalveluiden käyttäminen (Digipalveluita ovat esimerkiksi terveys- ja pankkipalvelut sekä erilaiset sovellukset.)	Kyllä ☒	Ei ☐
Löydän tarvitsemani digipalvelut helposti		
Digipalveluiden käyttäminen on minulle helppoa		
Ymmärrän digipalveluissa käytettyä kieltä eli tiedän, miten minun on toimittava eri digipalveluissa		

Käytän näitä digipalveluita arjessani:	Kyllä ☒	Ei ☐
Kela		
Verkkopankki		
Omakanta (terveyspalvelut)		
Veropalvelut		
Ajanvaraukset (kampaamo, harrastukset, lääkäripalvelut)		
Viihdesovellukset (musiikki, pelit)		
Yhteydenpitosovellukset		
Uutiset		
Lippujen varaaminen (elokuvat, konsertit, matkat)		
Verkkokaupat		
Sosiaalinen media eli some		
Kokemukseni digin hyödyistä ja omasta digikansalaisuudesta	Kyllä ☒	Ei ☐
Digilaitteesta ja -palveluista on apua ja hyötyä omassa arjessani		
Koen, että voin vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin digivälineiden avulla		
Digi tuo minulle elämään enemmän hyvää mieltä kuin pahaa mieltä		
Koen, että olen tasavertainen kansalainen myös digimaailmassa		
Osion pisteet / 20		

Digi osana yksilöllisiä ja yhteisöllisiä suunnitelmia

	Kyllä ☒	Ei ☐
Kirjataanko toimijoiden digitavoitteita yksilöllisiin elämänsuunnitelmiin?		
Kirjataanko toimijoiden digitavoitteita palvelusuunnitelmiin?		
Onko yhteisön toimintasuunnitelmaan kirjattu yhteisöllisiä digitavoitteita?		
Osion pisteet / 3		
Kokonaispisteet:	/ 52	

Ohje osion tulosten tulkintaan

Tulosten tulkinnassa sinun (kartoittajan) on tärkeää tarkastella yhteisön jäsenten välisiä eroja digin hyödyntämistavoissa ja digiosallisuuden kokemuksissa. Millaisia eroja havaitset?

Miten tuloksia tulkitaan? – esimerkkitalanteita

1 Esimerkkitalanne – Digiosallisuuteni

Yksilöllisistä Digiosallisuuteni -kyselyissä huomataan, että moni toimija kokee, ettei voi vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin digivälineiden avulla, vaikka haluaisikin. Miten tämän tilanne tulkitaan?

Vastaus: Tässä tapauksessa kartoittaja tuo tuloksen yhteisölle tietoon ja pohtii yhdessä yhteisön kanssa keinoja siihen, millä tavoin digivaikuttamista voidaan harjoitella osana arjen toimintaa.

Digin hyödyntämistapoihin ja vaikutuksiin liittyvät havainnot ja jatkotoimenpiteet:

Positiiviset huomiot

Kehittämishuomiot

Jatkotoimenpiteet ja niiden aikataulutus

Ratkaisupankki – Ideoita kehittämisen tueksi

Kartoituksen jokaiselle kolmelle tavoitealueelle on rakennettu oma ratkaisupankki. Ratkaisupankista löydät ideoita heikoksi arvioitujen osa-alueiden eteenpäin kehittämiseen.

Digilaitteet ja verkkoyhteydet

Yhteisönne digitekninen valmius on heikko eli teillä ei ole riittävästi toimivia digilaitteita ja/tai verkkoyhteyksiä

Tehkää hankintaehdotus yhteisöllisten digilaitteiden osalta. Digilaitteisto vastaa yhteisönne tarpeita parhaiten silloin, kun teette mietinnän yhdessä. Kartoitus auttaa teitä myös digilaitteiden uusintatarpeiden ennakoinnissa. Voitte käyttää hyödyksenne yhteisön digilaitteista koostamaanne listaa.

Mikäli pulmanne johtuvat toimimattomista verkkoyhteyksistä, selvittäkää, onko pulma ratkaistavissa verkkoyhteyden nopeuden nostolla tai ulkoisella vahvistimella. Jos pulma ei ratkea tällä tavoin, kilpailuttakaa ja vaihtakaa palveluntarjoajaa.

Toimijat eivät pääse itsenäisesti hyödyntämään yhteisökäyttöön tarkoitettuja laitteita

Perustakaa digilaitepysäkki. Digilaitepysäkiltä löytyvät kaikki yhteiskäyttöön tarkoitetut digilaitteet ja latausjohdot sekä puhdistusvälineet. Digilaitteiden omatoimista käyttöä kannattaa tukea esimerkiksi kuvatuettujen ohjeiden avulla.

Digilaitepysäkistä jokainen yhteisön jäsen voi käydä hakemassa yhteisön digilaitteen omaan käyttöönsä yhdessä sovituksi ajaksi. Jokainen digilaitteen käyttäjä huolehtii, että laite puhdistetaan ja ladataan käytön jälkeen.

Toimijalla ei ole tarvittavia digivälineitä digiosallistumiseen

Selvittäkää ensin toimijan oma kiinnostus digilaitteen käyttämiseen. Voitte tutustua digilaitteisiin esimerkiksi kirjastoissa tai digilaitteita myyvissä kaupoissa. Kokeilujen avulla huomaatte, millainen laite on juuri hänelle sopivin.

Tiesitkö, että digilaitteen hankintaan on mahdollisuus saada apurahaa Tukilinjalta? Apurahaa voi hakea sähköisesti ympäri vuoden. Tutustu asiaan tarkemmin Tukilinnan verkkosivuilla:

Tukilinnan apurahat
<https://tukilinja.fi/apurahat/>

Yhteisöllä ei ole digiohjeistuksia tai ne ovat puutteellisia

Pyytäkää organisaatiolta selkeät ohjeet digilaitteiden ja -palveluiden hyödyntämiseen työssä. Lähtekää myös yhdessä miettimään yhteisönne digitoimintaan liittyviä ohjeistuksia. Esimerkkejä arjen sujuvuuden kannalta keskeisistä ohjeistuksista saat kartoituksen kohdasta: [Yhteisön digiohjeistukset](#)

Yhteisöllä on älytelevisio, mutta sen mahdollisuuksia ei hyödynnetä riittävästi

Älytelevisio on mainio väline yhteisölliseen digimaailman sisältöihin tutustumiseen! Tärkeää on, että älytelevisiossa on internet-yhteys. Älytelevisioon on mahdollista liittää tietokone, tabletti tai älypuhelin, jolloin

sen näytölle voi heijastaa toisen digilaitteen sisällön. Voitte hyödyntää myös älytelevisioon omaa nettiselainta ja sovelluksia. Älytelevisio sopii hyvin esimerkiksi yhteisöpelien pelaamiseen sekä netin sisältöihin tutustumiseen.

Asenteet, arjen digituki ja digitaidot

Yhteisössä ei ole taitoja antaa digitukea

Selvittääkää paikat, joista on mahdollisuus saada digitukea. Esimerkiksi kirjastoista voi saada digitukea. Tutustukaa yhdessä digitukea tarjoaviin paikkoihin ja hakeutukaa mukaan esimerkiksi erilaisten digihankkeiden toimintaan. Voitte myös kutsua digitukea antavia tahoja luoksenne.

Yhteisön jäsenet tarvitsevat digitukea yhteisödigilaitteiden käyttämiseen

Tuottakaa kuvatuettut ohjeet yhteisön digilaitteiden käyttämisen tueksi. Tehkää myös ohjeet siihen, miten yhteisön digilaitteista huolehditaan (puhdistaminen, päivittäminen, lataaminen). Sopikaa yhdessä ohjeille säilytyspaikka, joka on kaikkien tiedossa ja saatavilla.

Digin hyödyntämistavat ja vaikutukset

Yhteisössä ei hyödynnetä digipalveluita ja -sovelluksia yhdessä

Sopikaa yhteisössä yhteinen digihetki, joka toteutuu viikoittain. Digihetken aikana pääsette tutustumaan yhdessä toimijoita kiinnostaviin digiasioihin. Digihetken ideoinnissa voitte käyttää apuna esimerkiksi #Ihan Diginä! -hankkeessa kehitettyä Digiklubi -toimintamallia.

Toimintamalli löytyy tämän linkin kautta: <https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/digiklubitoiminta-yhdessa-kohti-yhdenvertaisempaa-digiosallisuutta>

Sosiaalinen media on vieras yhteisön jäsenille

Tutustukaa yhdessä erilaisiin somekanaviin ja tutkikaa, miten ne toimivat ja mitä niissä tapahtuu. Yhteisellä tutustumisella saatte laajemman kuvan somen erilaisista hyödyntämistavoista ja lisäätte tietoa erilaisten somekanavien käyttötarkoituksista.

Someen tutustumista varten on mahdollista luoda yksityinen käyttäjätili. Tiliä voi käyttää pelkästään tutustumista varten, eli someen ei ole pakko tuottaa itse sisältöä.

Yksilöllisiä digitavoitteita ei ole kirjattu asiakassuunnitelmiin

Kirjatkaa yksilön digilaitteet ja yksilölliset digitavoitteet näkyviin asiakassuunnitelmaan. Digilaitteen osalta kannattaa kirjata myös laitteen ikä.

Yksilöllisten digitavoitteiden pohjana voitte käyttää esimerkiksi kartoituksen osissa kaksi (2) ja kolme (3) olevia

Digitaitoni- ja Digiosallisuuteni-kyselyitä. Yksilöllisiä digitavoitteita on mahdollista selvittää myös Digiunelmointi-menetelmän avulla. Digiunelmoinnissa toimija valitsee kuvitetuista digiasioista itseään eniten kiinnostavat aiheet. Näistä valinnoista muodostuu toimijan omat digitavoitteet.

Idea edistyneille

Yhteisössä on jo digitaitavia henkilöitä. Yhteisön jäsenet haluavat tutustua digimaailmaan omilla laitteillaan. Miten tämän voi toteuttaa?

Tehkää yhdessä QR-koodi seikkailu!

QR-koodeihin saa liitettyä erilaista sisältöä netistä. Voitte esimerkiksi tehdä QR-koodiseikkailun, jossa QR-koodeista löytyy viittomavideoita, ohjeita turvalliseen digiarkeen tai sovellusvinkkejä.

Valitkaa aihe ja etsikää siihen sopivat sisällöt netistä. Tehkää nettisisällöistä QR-koodit, tulostakaa ne kaikkien näkyville kokeiltavaksi. Valitkaa uusi aihe esimerkiksi kahden kuukauden välein.

Voitte tehdä QR-koodeja esimerkiksi netistä löytyvillä ilmaisilla QR-koodin tekemiseen tarkoitetuilla ohjelmilla. Hae ohjelma esimerkiksi Googlestä hakusanoilla: tee QR-koodi.

QR-koodin lukemiseen tarvitsette älylaitteen. Uusimmissa älylaitteissa QR-koodinlukija on valmiina laitteen kamerassa. Vanhempiin malleihin täytyy ladata erillinen QR-koodinlukijasovellus sovelluskaupasta. Harjoitelkaa yhdessä QR-koodien lukemista.

Kuvatuettu materiaali

Diginykytilan kartoitus

Diginykytilan kartoitus on kysely.

Kyselyn avulla selvitämme, miten yhteisömme käyttää digilaitteita ja digipalveluita arjessa.

Digilaitteita on olemassa monia erilaisia.

Digilaitteita ovat esimerkiksi tabletit, älypuhelimet, tietokoneet ja älytelevisiot. Digilaitteiden käyttämiseen tarvitaan digitaitoja.

Digitaitoja ovat esimerkiksi digilaitteen sammuttaminen ja käynnistäminen, digilaitteen koskettaminen ja netin käyttäminen.

Digitaitojen avulla voimme käyttää erilaisia digipalveluita.

Voimme esimerkiksi soittaa videopuheluita ystävillemme, pelata pelejä ja etsiä reseptejä netistä.

Teemme kartoituksen keskustellen. Sovimme keskustelun pituudesta yhdessä. Kysyn sinulta esimerkiksi:

- millaisia digilaitteita sinun on mahdollista käyttää?
- millaisia digitaitoja sinulla on?
- mihin kaikkeen käytät digilaitettasi?
- haluatko oppia lisää digilaitteiden ja -palveluiden käyttämisestä?

Kartoitus antaa meille tietoa siitä, miten käytämme digilaitteita ja digipalveluita yhteisössämme tällä hetkellä. Kartoitus auttaa meitä huomaamaan myös sen, mitä asioita meidän on muutettava. On tärkeää, että jokainen meistä voi käyttää digilaitteita ja -palveluita itselle sopivilla tavoilla. Kartoituksen jälkeen mietimme yhdessä uusia tapoja, joiden avulla saamme digistä enemmän hyötyä ja iloa arkeemme.

On tärkeää, että osallistut ja vaikutat. Sinun mielipiteesi on tärkeä.

Digitaitoni-kysely

1. Digitaitoni

Osaan käynnistää ja sammuttaa minulle tutun digilaitteen.

☒ Kyllä ☐ Ei

Osaan siirtää tietoa kuten esimerkiksi kuvia ja videoita digilaitteelta toiselle.

☒ Kyllä ☐ Ei

Osaan etsiä itselleni hyödyllistä tietoa netistä.

☒ Kyllä ☐ Ei

Osaan käyttää sähköpostia.

☒ Kyllä ☐ Ei

Osaan käyttää erilaisia sosiaalisen median palveluita.
Esimerkiksi Facebook, WhatsApp, YouTube, Instagram.

☒ Kyllä ☐ Ei

Osaan käyttäytyä netissä hyvien tapojen mukaisesti ja turvallisesti.

☒ Kyllä ☐ Ei

Osaan käyttää itselleni tarpeellisia helppokäyttötoimintoja. Esimerkiksi näytön sisällön suurentamista tai puheohjausta.

☒ Kyllä ☐ Ei

Osaan käyttää vahvaa tunnistautumistapaa. Esimerkiksi verkkopankkitunnuksia tai mobiilivarmennetta.

☒ Kyllä ☐ Ei

Osaan estää pääsyn digilaitteelleni ulkopuolisilta henkilöiltä esimerkiksi numerokoodin tai kasvojentunnistuksen avulla.

☒ Kyllä ☐ Ei

2. Kokemukseni omista digitaidoista ja tarjolla olevasta digiavusta

Digitaitoja ovat esimerkiksi erilaisten digilaitteiden kuten älypuhelimien käyttäminen, sähköpostin käyttäminen ja tiedon etsiminen netistä. Tarvitset digitaitoja opiskelussa, työssä ja vapaa-ajalla.

Minulla on mielestäni riittävät digitaidot.

☒

Kyllä

☐

Ei

Haluan harjoitella ja oppia uusia digitaitoja.

☒

Kyllä

☐

Ei

Saan riittävästi apua digipalveluiden käyttöön.

☒

Kyllä

☐

Ei

3. Kokemukseni digimaailman turvallisuudesta

Osaan huolehtia omasta turvallisuudestani netissä.

☒ Kyllä ☐ Ei

Digipalvelut ovat mielestäni luotettavia.

☒ Kyllä ☐ Ei

Tiedän mistä saan apua, jos tulen huijatuksi netissä.

☒ Kyllä ☐ Ei

Kokonaispisteet:

/ 15

Digiosallisuuteni -kysely

1. Digilaitteet ja nettiyhteys

Minulla on käytössä tarvitsemani digilaitteet.
Digilaitteita ovat esimerkiksi älypuhelin, tabletti tai tietokone.

☒ Kyllä ☐ Ei

Minulla on käytettävissä toimiva nettiyhteys.

☒ Kyllä ☐ Ei

2. Digipalveluiden käyttäminen

Digipalveluita ovat esimerkiksi terveys- ja pankkipalvelut sekä erilaiset sovellukset.

Löydän tarvitsemani digipalvelut helposti.

☒ Kyllä ☐ Ei

Digipalveluiden käyttäminen on minulle helppoa.

☒ Kyllä ☐ Ei

Ymmärrän digipalveluissa käytettyä kieltä eli tiedän miten minun on toimittava eri digipalveluissa.

Tarkennus: Digipalveluissa käytetään usein erikoisia sanoja ja lyhenteitä. Ihmisten voi olla välillä vaikea ymmärtää niitä.

☒ Kyllä ☐ Ei

Ohje: Ympyröi ne digipalvelut, joita käytät omassa arjessasi.

Kela

OmaKanta
(terveyspalvelut)

Veropalvelut

Verkkopankki

Ajanvaraukset
(kampaamo, harrastukset,
lääkäripalvelut)

Viihdesovellukset
(musiikki, pelit)

Uutiset

Yhteydenpitosovellukset

Verkkokaupat

Lippujen varaaminen
(elokuvat, konsertit, matkat)

Sosiaalinen media
eli some

3. Kokemukseni digin hyödyistä ja omasta digikansalaisuudesta

Digilaitteesta ja digipalveluista on apua ja hyötyä omassa arjessani.

☒ Kyllä ☐ Ei

Koen, että voin vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin digivälineiden avulla.

Tarkennus: Voit vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin esimerkiksi osallistumalla äänestyksiin, kertomalla oman mielipiteesi netissä ja antamalla sähköistä palautetta.

☒ Kyllä ☐ Ei

Digi tuo minulle elämään enemmän hyvää mieltä kuin pahaa mieltä.

☒ Kyllä ☐ Ei

Koen, että olen tasavertainen kansalainen myös digimaailmassa.

Tarkennus: Tasavertaisuus digimaailmassa tarkoittaa sitä, että voit käyttää digilaitteita ja -palveluita samalla tavalla kuin kaikki muutkin ihmiset. Voit hyödyntää digilaitteita ja -palveluita asioimiseen, opiskeluun, työelämään, yhteydenpitoon ja harrastuksiin haluamallasi tavalla.

☒ Kyllä ☐ Ei

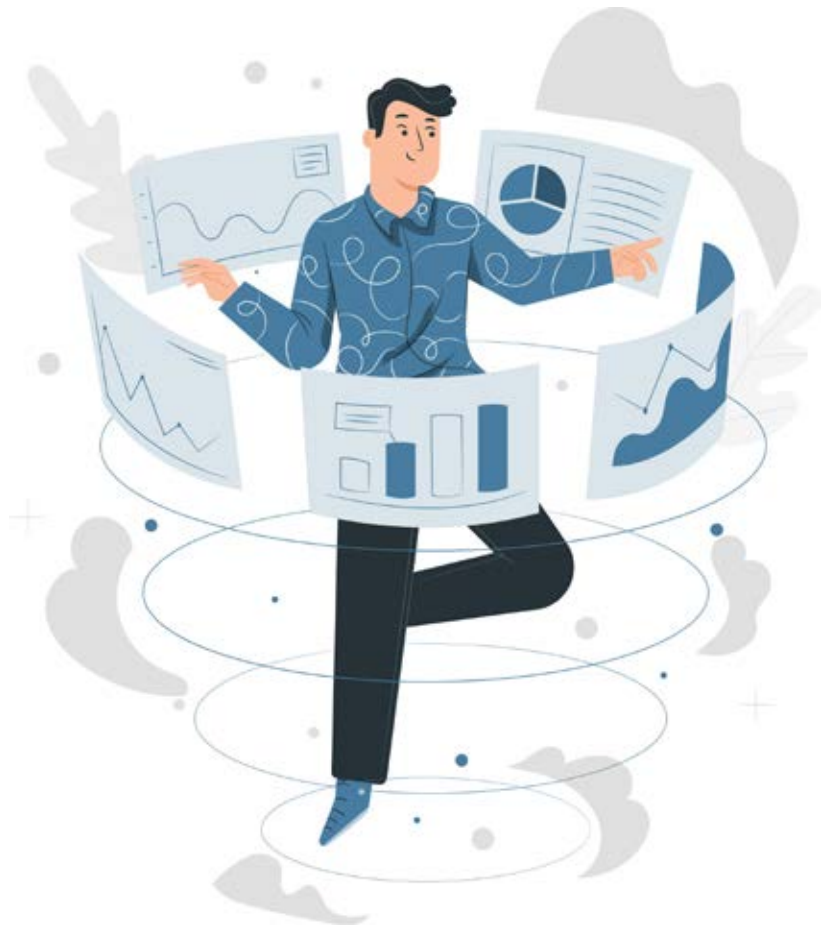
Kokonaispisteet:

/ 20

Lähteet

Ikätekniologiakeskus. 2022.
Selvitys ikääntyneiden
digiosallisuudesta. Toim.
S. Hiltunen, S. Vapaavuori ja
O. Kuusisto. Viitattu 27.6.2023.
<https://www.valli.fi/wp-content/uploads/2022/10/Selvitys-ikääntyneiden-digiosallisuudesta-2022.pdf>

Kuusisto, O., Merisalo, M.,
Kääriäinen, J., Hänninen,
R., Karhinen, J., Pajula, L.,
Pihlajamaa, O., Taipale, S. &
Wilska, T-A. 2022. Digiosallisuus
Suomessa: Digiosallisuus
Suomessa -hankkeen
loppuraportti. Valtioneuvoston
selvitys- ja tutkimustoiminnan
julkaisusarja 2022:10. Viitattu
27.6.2023. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-182-7>

Diginykytilan kartoitus

Kustantaja: [Honkalampi-säätiö](#)
Salpakatu 2 A, 80100 Joensuu,
toimisto@hl-s.fi

Tekstit: Arki digittää -hanke

Taitto: [Mediakumpu Oy](#)

ISBN 978-952-5028-44-7

ISBN (PDF) 978-952-5028-45-4

Paino: LaserMedia 2023

Arki digittää -hanketta hallinnoi
Honkalampi-säätiö ja rahoitti
sosiaali- ja terveysministeriö
järjestöavustuksilla.

Arki digittää

Honkalampi